

จดหมายข่าว ฟื้นฟูคลิตี้

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2558

- คพ. จับมือ 18 หน่วยงาน ร่วมกันคิดพิจารณาแนวทางการฟื้นฟูคลิตี้
- ความก้าวหน้าการดำเนินงานตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุด
- แนวทางการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว
- ผลการตรวจคุณภาพสิ่งแวดล้อมลำห้วยคลิตี้ ครั้งที่ 3/2558

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

ทักทาย

กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้จัดทำ จดหมายข่าว “ฟื้นฟูคลิตี้” เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของ คพ. ในการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วยคลิตี้ ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เนื้อหาในฉบับนี้ ประกอบด้วย “คพ. จับมือ 18 หน่วยงาน ร่วมกันคิดพิจารณาแนวทางการฟื้นฟูคลิตี้” และ การประชุม คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วในห้วยคลิตี้ ครั้งที่ 2/2558 เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบสภาพพื้นที่ ความเสี่ยง และแนวทางการฟื้นฟูที่เหมาะสม

คพ. จับมือ 18 หน่วยงาน ร่วมกันคิดพิจารณา แนวทางการฟื้นฟูคลิตี้

จากการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วใน
ห้วยคลิตี้ ครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2558 ณ โรงแรมนาคาศิริ รีสอร์ท
แอนด์สปา อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี การประชุมดังกล่าวมีผู้แทน
จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมครั้งนี้ จำนวน 18 หน่วยงานซึ่งมี
นางสาวจงจิตร นีรนาท เมธิกุล รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ทำหน้าที่ประธาน
อนุกรรมการร่วม โดยมีกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและ
การเหมืองแร่ (กพร.) เป็นฝ่ายเลขาฯร่วม มีรายละเอียดการประชุม ดังนี้

ความก้าวหน้าการดำเนินงานตาม คำสั่งศาลปกครองสูงสุด

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความ
ก้าวหน้าการดำเนินงานตามข้อเรียกร้อง
ของชาวบ้านคลิตี้ล่างในการจัดหาแหล่งน้ำ
สะอาดและการเฝ้าระวังสุขภาพ การจัดหา
แหล่งน้ำสะอาดและการเฝ้าระวังสุขภาพ
ตามข้อเรียกร้องของชาวบ้านคลิตี้ล่าง โดย
องค์การบริหารส่วนตำบลชะแล แจ้งว่า
ได้มีหนังสือขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อดำเนิน
โครงการติดตั้งระบบไฟฟ้าต่อกรมอุทยาน
แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชไปแล้ว โดย
ใช้งบประมาณของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ขณะนี้อยู่ระหว่างรอผลการพิจารณาให้
อนุญาต

แนวทางการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว

(1) แนวทางการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้

- ช่วงที่ 1 บริเวณสะพานหลังบ้านผู้ใหญ่พล ถึงบริเวณ
โรงแต่งแร่คลิตี้ พบว่ามีการปนเปื้อนต่ำส่งผลให้มีความเสี่ยง
ต่อสุขภาพต่ำจึงกำหนดให้ติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
- ช่วงที่ 2 บริเวณโรงแต่งแร่ถึงบริเวณป่าข้ามอู พบว่า
มีความเสี่ยงสูง จึงพิจารณาใช้แนวทางการดูแลตะกอนทั้งช่วง
และก่อสร้างฝายเพิ่มเติมจำนวน 1 ฝาย เพื่อดักตะกอนและ
ดูแลตะกอนบริเวณหน้าฝายไปกำจัด
- ช่วงที่ 3 บริเวณป่าข้ามอู ถึงฝายดักตะกอนแห่งที่ 1
(โพธิ์ใหญ่) พบว่ามีความเสี่ยงปานกลางจึงพิจารณาใช้ฝายดัก
ตะกอนแห่งที่ 1 (โพธิ์ใหญ่) ที่มีอยู่เดิม เพื่อดักตะกอนและดูแล
ตะกอนบริเวณหน้าฝายไปกำจัด

- ช่วงที่ 4 บริเวณฝายดักตะกอนแห่งที่ 1 (โพธิ์ใหญ่)
ถึงฝายดักตะกอนแห่งที่ 2 (เหมืองสังกะสี) พบว่ามีความ
เสี่ยงปานกลางจึงพิจารณาใช้ฝายดักตะกอนแห่งที่ 2 (เหมือง
สังกะสี) ที่มีอยู่เดิม เพื่อดักตะกอนและดูแลตะกอนบริเวณ
หน้าฝายไปกำจัด

- ช่วงที่ 5 บริเวณฝายดักตะกอนแห่งที่ 2 (เหมืองสังกะสี) ถึงโบลด์คลิตี้ล่าง พบว่ามีความเสี่ยงปานกลาง จึงพิจารณาใช้แนวทางการก่อสร้างฝายเพิ่มเติมจำนวน 1 ฝายบริเวณโบลด์คลิตี้ล่าง เพื่อดักตะกอนและดูตะกอนบริเวณหน้าฝายไปกำจัด

- ช่วงที่ 6 บริเวณโบลด์คลิตี้ล่าง ถึงน้ำตกท้ายหมู่บ้าน (บ้านไฟฟ้าของคุณรอด) พบว่ามีความเสี่ยงสูง จึงพิจารณาใช้แนวทางการดูตะกอนทั้งช่วง

- ช่วงที่ 7 บริเวณน้ำตกท้ายหมู่บ้าน (บ้านไฟฟ้าของคุณรอด) ถึงจุดบรรจบลำคลองงู พบว่ามีการปนเปื้อนต่ำ จึงกำหนดให้ติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ในระยะแรกให้เริ่มต้นดูตะกอนในช่วงที่ 2 บริเวณโรงแต่งแร่ ถึงบริเวณป่าข้ามอัญ (บริเวณบ้านคลิตี้บน) เพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยจะเริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และในระยะที่ 2 จะดูตะกอนในช่วงที่ 6 บริเวณโบลด์คลิตี้ล่าง ถึงน้ำตกท้ายหมู่บ้าน (บริเวณบ้านคลิตี้ล่าง) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยหากพบว่ามีผลกระทบในการดำเนินการในบ้านคลิตี้บนก็ให้ปรับแผนการดำเนินการ

(2) การจัดทำหลุมฝังกลบแบบปลอดภัย

การก่อสร้างหลุมฝังกลบฯ และแบบรายละเอียดหลุมฝังกลบฯ โดย คพ. ได้กำหนดพื้นที่บริเวณบ่อหินผูทางเข้าเหมืองบ่องามเป็นพื้นที่ดำเนินการ มีพื้นที่ประมาณ 70 ไร่ ซึ่งออกแบบให้หลุมลึก 3 เมตร สูง 2 เมตร สามารถบรรจุดินที่ปนเปื้อนได้ไม่น้อยกว่า 90,000 ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ได้กำหนดวิธีการบริหารจัดการหลุมฝังกลบฯ เป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 จะใช้พื้นที่ส่วนแรกของหลุมฝังกลบฯ สำหรับฝังกลบตะกอนจากลำห้วยคลิตี้และตะกอนจากพื้นที่โรงแต่งแร่และพื้นที่ใกล้เคียง จากนั้นจึงทำการปิดกลบหลุมเฉพาะส่วนแรกพร้อมทำคั่นกันระหว่างหลุม ส่วนระยะที่ 2 เป็นพื้นที่ส่วนที่เหลือของหลุมฝังกลบสำหรับรอฝังกลบตะกอนที่ขุดลอกจากหน้าฝายในอนาคต

ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นชอบต่อแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่คลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่วและจัดทำหลุมฝังกลบแบบปลอดภัยที่ คพ. เสนอ และเห็นควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคีจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อร่วมติดตามการดำเนินงานฟื้นฟูห้วยคลิตี้ตามแผนงานที่เสนอต่อไป

ผลการตรวจคุณภาพสิ่งแวดล้อมลำห้วยคลิตี้ ครั้งที่ 3/2558

ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 3/2558 (เดือนกันยายน) พบว่า

น้ำผิวดิน ปริมาณตะกั่วในน้ำทุกจุดเก็บตัวอย่าง รวมทั้งบริเวณเหนือโรงแต่งแร่ ใกล้โรงแต่งแร่ และได้โรงแต่งแร่ลงมา มีค่าปริมาณตะกั่วในน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ซึ่งมีค่าที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) กำหนดค่าปริมาณตะกั่วไว้ไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลิตร (มก./ล.)

พืชผัก ปริมาณตะกั่วในตัวอย่างพืชผักบริเวณหมู่บ้านคลิตี้ ครอบคลุมพื้นที่บริเวณเหนือโรงแต่งแร่ (จุด KS1 และ KS2) ใกล้โรงแต่งแร่ (จุด KS3 และ KS4) และได้โรงแต่งแร่ลงมา (จุด KS5, KS6 และ KS7) ผลการวิเคราะห์หาปริมาณตะกั่วในพืชผัก ได้แก่ ยอดมะระหวาน พริก มะเขือ กระเพรา โหระพา มะกรูด ต้นหอม ตะไคร้ ผือก กระจับ ถั่วพู มะนาว ยอดผักทอง ข้าวโพด แตงกวา และ ตำลึง พบว่าส่วนใหญ่มีค่าตะกั่วอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 98 (พ.ศ. 2529) ทั้งนี้ควรหลีกเลี่ยงการบริโภค กระเพรา หรือลดจำนวนความถี่ในการบริโภค เนื่องจากกระเพรามีค่าปริมาณตะกั่วอยู่ในช่วง 1.26 - 9.31 มก./กก. น้ำหนักเปียก ซึ่งเกินเกณฑ์มาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อนฯ

ดิน ปริมาณตะกั่วในดินธรรมชาติ เก็บตัวอย่างดิน บริเวณบ้านคลิตี้ทั้งหมด 8 จุด จุดละ 1 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 8 ตัวอย่าง ครอบคลุมพื้นที่บริเวณเหนือโรงแต่งแร่ (จุด KS1 และ KS2) ใกล้โรงแต่งแร่ (จุด KS3 และ KS4) และ ใต้โรงแต่งแร่ ลงมา (จุด KS5, KS6 และ KS7) ผลการวิเคราะห์หาปริมาณตะกั่ว ในดิน พบว่า ทั้งสามบริเวณมีตะกั่วสะสมอยู่ในเกณฑ์ และสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินที่ใช้ประโยชน์เพื่อการ อยู่อาศัยและการเกษตรกรรมที่กำหนดให้มีตะกั่วปนเปื้อน ไม่เกิน 400 มก./กก. โดยตัวอย่างดินที่มีตะกั่วสะสมสูงกว่า มาตรฐานคุณภาพดินฯ มีทั้งสิ้น 3 จุด ได้แก่ บริเวณจุด KS0, KS2 และ KS3 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 559 – 12,719 มก./กก.

ดินทองน้ำ และ สัตว์น้ำ ปริมาณตะกั่วในตะกอนดิน ทองน้ำ ตั้งแต่โรงแต่งแร่ลงมายังคงพบปริมาณสารตะกั่ว ปนเปื้อนสูงกว่าพื้นที่เหนือโรงแต่งแร่ โดยค่าปริมาณตะกั่วตั้งแต่ โรงแต่งแร่อยู่ในช่วง 5,829– 63,287 มก./กก. ส่งผลให้สัตว์น้ำ ที่อาศัยอยู่บริเวณหน้าดินทองน้ำ ได้แก่ หอย และ ปู มีปริมาณ ตะกั่วสูงกว่าค่ามาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อน ตามประกาศ กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 98 (พ.ศ. 2529) ทั้งนี้ ปลา ในห้วยคลิตี้ มีปริมาณตะกั่วอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสามารถ นำมาบริโภคได้อย่างปลอดภัย

การดำเนินงานในระยะต่อไป คพ. จะลงพื้นที่ตรวจสอบ คุณภาพสิ่งแวดล้อมครั้งที่ 4/2558 (เดือนธันวาคม) โดย จะทำการเก็บตัวอย่างน้ำ ดิน พืชผัก และสัตว์น้ำ ไปตรวจ วิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้วเสร็จจะรายงานให้ทราบ ต่อไป

ที่ปรึกษา

นายวิจารย์ สิมาฉายา
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์
รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางสาวจงจิตร นีรนาทเมธิกุล
รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นายสุวรรณ นันทเศรษฐ์
รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

นายรังสรรค์ ปันทอง
ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพน้ำ

กองบรรณาธิการ

นายชยาวิร์ หวังเจริญรุ่ง
นายนิชร คงเพชร
นายมนต์เทพ อัดดีสินทอง
นายเกรียงไกร สีปานมัน
นายพลไกร การดี
นางสาวกมลทิพย์ ประดับธรรม
นายถิรชวิน บุญมี

ผลิตและเผยแพร่โดย

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการกรม
กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร 0 2298 2065-9 โทรสาร 0 2298 5374
<http://www.pcd.go.th>

